

Putnok Város Önkormányzata. (3630 Putnok, Kossuth út 5.)
Hatás-Kör Bt. (3528 Miskolc, Lajos Árpád utca 19.)

**Települési Környezetvédelmi Infrastruktúra Fejlesztések Putnokon I. ütem,
(TOP-2.1.3-16-BO1-2017-00033) Szörnyűvölgyi-patak mederrendezése előzetes ökológiai
vizsgálata**

2019

Készítette: Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012
Nyilvántartási kód: 4467 jogosult erdészeti szakszemélyzet

Tartalom

1. Az érintett terület bemutatása.....	3
2. Az érintett terület természeti állapota.....	4
3. A vizsgálat összefoglalása.....	8
4. Felhasznált irodalom.....	8
5. Fényképmelléklet.....	9
6. Egyéb melléklet.....	10

**Települési Környezetvédelmi Infrastruktúra Fejlesztések Putnokon I. ütem,
(TOP-2.1.3-16-BO1-2017-00033) Szörnyűvölgyi-patak mederrendezése előzetes ökológiai
vizsgálata**

1. Az érintett terület bemutatása

Bemutató: Putnok, város az Észak-Magyarország régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megye északnyugati szélén a Putnoki-dombságon, a Sajó folyó bal partján, a Putnoki járásban, annak székhelye.

A település határa 34,73 km², lakossága 6.718 fő (2015.01.01) Dombvidéki, valamint folyómenti település, jellemző mezőgazdasági termelés után az ipari és szolgáltató tevékenység, az erdő és vadgazdálkodás, kertművelés. Teljes infrastruktúrával ellátott település, tengerszint feletti magassága: 145-190 m.

Földrajzi elhelyezkedés: Putnok városa az Északi-középhegység nagytájban, az Észak-borsodi hegyvidék középtájban, a Sajóvölgy kistájban helyezkedik el. Felszínét a glaciális és alluviális üledéken, valamint a nyírok alapkőzeteken keletkezett agyagos vályogon, réti öntés-talaj és agyagbemosódásos barna erdőtalaj borítja.

Klíma adatok:

Évi napsütéses órák száma: 1.900 óra

Évi felhőzet: 55% borultság

Derült napok száma: 70 nap

Borult napok száma: 100 nap

Ködös napok száma: 40 nap

Évi középhőmérséklet: 9,0 C°

Fagyos napok száma: 110 nap

Átlagos legmagasabb hőmérséklet: 33 C°

Átlagos legalacsonyabb hőmérséklet: - 20 C°

Évi párányomás: 7.4 mm

14 órás légnedvesség évi átlaga: 60%

Évi csapadékmennyiség: 600 mm

Havas napok száma: 25 nap

Szélirány évi gyakorisága: (Függő állomás adatai) ÉK-DNy-É-DK-K-D-ÉNy-Ny

Évi tengerszint fölötti légnyomás: 1018.4 hPa

A tervezett munka és környezete (a mederszakasz nyomvonala és környezete) és a társulások jellemző növényfajok ismertetése

A tervezett mederrendezés Putnok város északi részén a belvárostól a lakott terület északi széléig húzódó Szörnyűvölgyi-patakot és árterületét érinti 1.100 m-es szakaszon. A patakmederben folyt a patak vize. A jellemző növénytársulások, másodlagos gyepek és gyomtársulások, nagy tömegben az ártéri japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*) borítja az árteret, néhány tő rekettyefűz (*Salix cinerea*) is előfordul. A medret és az árteret nagy mennyiségű kommunális hulladék borítja, ezért a növényzete igen szegényes, az útpadka és az útszéli taposott gyomnövényzet tud megtelepedni. A helyszíni vizsgálatot 2019.02.03-án jó látási és meteorológiai állapotban végeztem.

A tervezett munka helyszíne nem esik természetvédelmi oltalom alá, nem része a Natura 2000 hálózatnak és szintén nem része a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak. Védett növényfaj nem található a rendezésre kerülő 1,1 km hosszúságú árterületen.

2. Az érintett terület természeti állapota

Növényvilág

Flóratartomány

A terület a Pannóniai flóratartományba (*Pannonicum*) tartozik.

Flóraidék

A magyar Középhegység - *Ősmátra* - flóraidéke (*Matricum*).

Flórajárás

Tornai-karszt (*Tornense*) flórajárás része.

Vegetáció jellemzése

A jellemző növénytársulások, másodlagos gyep és gyomtársulások, nagy tömegben az ártéri japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*) borítja az árteret, néhány tő rekettgyeűz (*Salix cinerea*) is előfordul. A medret és az árteret nagy mennyiségű kommunális hulladék borítja, ezért a növényzete igen szegényes, az útpadka és az útszéli taposott gyomnövényzet tud megtelepedni. A helyszíni vizsgálatot 2019.02.03-án végeztem, de az anyag elkészítéséhez felhasználtam a korábbi években (2012.10.02, 2016.03.08, 2017.03.06.) gyűjtött adataimat.

Társulások és a társulásokat jellemző növényfajok ismertetése

1. Útszéli gyomnövényzet (Artemisletea vulgaris Lehm. & al. In R.Tx. 1950)

Ezen belül:

Mezei aszatos (*Cirsietum lenceolati-arvensis* Morariu 1943)

Jellemző növényei:

Uralkodik a közönséges tarackbúza (*Agropyros repens*), a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), a fekete peszterce (*Ballota nigra ssp. nigra*), a bürök (*Conium maculatum*), a kerek repkény (*Glechoma hederacea*) és a pitypang (*Taraxacum officinalis*).

2. Taposott gyomnövényzet (Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991)

Ezen belül:

Angol perje-nagy útifű társulás (*Lolio-Plantaginetum majoris* Beger 1930)

Jellemző növényei:

Domináns az angol perje (*Lolium perenne*), de gyakori és jellemző a nagy útifű (*Plantago major*).

3. Puhafaligetek (Salicion albae Soó 1930 em. Müll. Et Görs 1958)

Ezen belül:

Fűzligetek (*Leucojo aestivi-Salicetum albae* Kevey in Borhidi & Kevey 1996)

Jellemző növényei:

A füzligetekben domináns a törékeny fűz (*Salix fragilis*), a fehér fűz (*Salix alba*).

4. Akácok (*Robinietae* Jurko ex Hadac & Sefron 1980)

Ezen belül:

Rozsnokos akác (*Bromo sterilis-Robinetum* Pócs 1954)

Jellemző növényei:

Uralkodó az akác (*Robinia pseudo-acacia*), gyakori fajok a meddő rozsnok (*Bromus sterilis*), a ragadós galaj (*Galium aparine*) és a betyárkóró (*Erigeron canadensis*).

(TVK – Természetvédelmi kategóriák /Simon 1988/, SzMT – Szociális Magatartás Típusok /Borhidi 1993/ feltüntetésével)

Nr.	Latin név	Magyar név	TVK	SzMT
1,	Acer negundo L.	zöld juhar	TZ	AC
2,	Acer pseudoplatanus L.	hegyi juhar	K	S
3,	Arctium lappa L.	közönséges bojtorján	GY	W
4,	Arrhenatherum elatius (L.) Presl	franciaperje	TZ	DT
5,	Artemisia vulgaris L.	fekete üröm	GY	W
6,	Ballota nigra L.	fekete peszterce	GY	W
7,	Calamagrostis epigeios (L.) Roth	siskanád tippan	TZ	RC
8,	Capsella bursa-pastoris (L.) Medic.	pásztortáska	GY	W
9,	Chenopodium album L.	fehér libatop	GY	RC
10,	Chenopodium urbicum L.	faluszéli libatop	GY	W
11,	Cichorium intybus L.	mezei katáng	GY	W
12,	Clematis vitalba L.	erdei iszalag	K	DT
13,	Convolvulus arvensis L.	apró szulák	GY	RC
14,	Crataegus monogyna Jacq.	egybibés galagonya	K	G
15,	Dactylis glomerata L.	csumós ebír	TZ	DT
16,	Fraxinus americana L.	amerikai kőris	G	I
17,	Glechoma hederacea L.	kerek repkény	K	DT
18,	Humulus lupulus L.	komló	TZ	DT
19,	Juglans regia L.	dió	G	I
20,	Lactuca serriola L.	keszeg saláta	GY	W
21,	Lolium perenne L.	angolperje	GY	DT
22,	Melandrium album (Mill.) Garcke	fehér mécsvirág	GY	W
23,	Picea abies (L.) Karst.	lucfenyő	G	I
24,	Plantago major L.	nagy útifű	GY	W
25,	Prunus domestica L.	szilva	G	I
26,	Prunus spinosa L.	kökény	TZ	C
27,	Poa pratensis L.	régi perje	K	G
28,	Reynoutria japonica Houtt.	ártéri japánkeserűfű	A	A
29,	Robinia pseudo-acacia L.	akác	GY	AC

30,	Rosa canina L.	gyepürózsa	TZ	DT
31,	Rubus caesius L.	hamvas szeder	TZ	DT
32,	Rumex obtusifolius L.	réti lórom	TZ	DT
33,	Salix cinerea L.	rekettyefűz	E	C
34,	Sambucus ebulus L.	gyalogbodza	GY	W
35,	Sambucus nigra L.	fekete bodza	GY	DT
36,	Solidago gigantea Ait.	magas aranyvessző	K	AC
37,	Stellaria media (L.) Vill.	tyúkhúr	GY	DT
38,	Stenactis annua subs. strigosa (Mühl.) Soó	ligeti seprence	TZ	W
39,	Taraxacum officinale Weber ex Wiggins	pongolya pitypang	GY	RC
40,	Urtica dioica L.	nagy csalán	TZ	DT

Természetvédelmi Érték Kategóriák (TVK)

I. Természetes állapotokra utaló	
unikális fajok	U
fokozottan védett fajok	KV
védett fajok	V
társulásalkotó fajok	E
kísérő fajok	K
pionír fajok	TP
II. Degradációra utaló	
zavarástűrő fajok	TZ
adventív fajok	A
gazdasági növények	G
gyomfajok	GY

Vegetáció értékelése természetvédelmi kategóriák alapján

I. Természetes állapotokra utaló	TVK	Fajszám	%
unikális fajok	U	0	0%
fokozottan védett fajok	KV	0	0%
védett fajok	V	0	0%
társulásalkotó fajok	E	1	3,0%
kísérő fajok	K	6	15,0%
pionír fajok	TP	0	0%
II. Degradációra utaló			
zavarástűrő fajok	TZ	11	27,0 %
adventív fajok	A	0	0%
gazdasági fajok	G	4	10,0 %
gyomfajok	GY	18	45,0%
Összesen:		40 faj	100%

A táblázatban érintett növényfajok közül a természetes állapotokra utaló fajok közül dominánsak a kísérő fajok (15,0%), majd a társulásalkotó fajok (3,0%), és a legvégén a fajok (3,0%).

A degradációra utaló fajok közül dominánsak a gyomfajok (27,0%), majd a zavarástűrő fajok (45,0%) majd a legvégén a gazdasági növényfajok (10,0%).

Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett, adventív és pionír növényfaj.

Az érintett terület állatvilága

TÖRZS: GERINCESEK (*VERTEBRATA*) OSZTÁLY: KÉTÉLTŰEK (*AMPHIBIA*)

REND: BÉKÁK (*ANURA*)

Család: Varangyfélék (*Buфонidae*)

Barna varangy – <i>Bufo bufo</i>	védett
Zöld varangy – <i>Bufo viridis</i>	védett

Család: Levelibéka-félék (*Hylidae*)

Zöld levelibéka – <i>Hyla arborea</i>	védett
---------------------------------------	--------

OSZTÁLY: MADARAK (*AVES*)

REND: ÉNEKESMADÁR-ALAKÚAK (*PASSERIFORMES*)

Család: Fecskefélék (*Hirundinidae*)

Molnárfecske – <i>Delichon urbica</i>	védett
Füsti fecske – <i>Hirundo rustica</i>	védett

Család: Rigófélék (*Turdidae*)

Feketerigó – <i>Turdus merula</i>	védett
-----------------------------------	--------

Család: Verébfélék (*Passeridae*)

Házi veréb – <i>Passer domesticus</i>	nem védett
---------------------------------------	------------

Család: Pintyfélék (*Fringillidae*)

Zöldike – <i>Carduelis chloris</i>	védett
------------------------------------	--------

OSZTÁLY: EMLŐSÖK (*MAMMALIA*)

REND: CARNIVORA – RAGADOZÓK

Család: Menyétfélék (*Mustelidae*)

Nyest – <i>Martes foina</i>	nem védett
-----------------------------	------------

REND: RODENTIA – RÁGCSÁLÓK

Család: Egérfélék (*Muridae*)

Alcsalád: Pocokformák (*Arvicolninae*)

Mezei pocok – <i>Microtus arvalis</i>	nem védett
---------------------------------------	------------

Az állatközösség folyamatos változásban van, a vizsgálat időpontjában az áttelelő és északról érkezett fajok tartózkodtak. A helyszíni vizsgálatot 2019.02.03-án végeztem, de az anyag elkészítéséhez felhasználtam a korábbi években (2012.10.02, 2016.03.08, 2017.03.06.) gyűjtött adataimat.

3. A vizsgálat összefoglalása

A tervezett mederrendezés Putnok város északi részén a belvárostól a lakott terület északi széléig húzódó Szörnyűvölgyi-patakot és árterületét érinti 1.100 m-es szakaszon. A patakmederben folyt a patak vize. A jellemző növénytársulások, másodlagos gyep és gyomtársulások, nagy tömegben az ártéri japánkeserűfű (*Reynoutria japonica*) borítja az árteret, néhány tő rekettyefűz (*Salix cinerea*) is előfordul. A medret és az árteret nagy mennyiségű kommunális hulladék borítja, ezért a növényzete igen szegényes, az útpadka és az útszéli taposott gyomnövényzet tud megtelepedni. A helyszíni vizsgálatot 2019.02.03-án jó látási és meteorológiai állapotban végeztem.

A helyszíni vizsgálatot 2019.02.03-án végeztem, de az anyag elkészítéséhez felhasználtam a korábbi években (2012.10.02, 2016.03.08, 2017.03.06.) gyűjtött adataimat.

Az állatközösség folyamatos változásban van, a vizsgálat időpontjában az áttelelő és északról érkezett fajok tartózkodtak.

A vizsgált területen az érintett növényfajok közül a természetes állapotokra utaló fajok közül dominánsak a kísérő fajok (15,0%), majd a társulásalkotó fajok (3,0%), és a legvégén a fajok (3,0%).

A degradációra utaló fajok közül dominánsak a gyomfajok (27,0%), majd a zavarástűrő fajok (45,0%) majd a legvégén a gazdasági növényfajok (10,0%).

Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett, adventív és pionír növényfaj.

A tervezett mederrendezés helyszíne nem esik természetvédelmi oltalom alá, nem része a Natura 2000 hálózatnak, nem része a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak.

4. Felhasznált irodalom

Dr. Keve András.: Magyarország madarainak névjegyzéke Nomenclator avium hungarica. Madártani Intézet kiadványa. Budapest 1960

Borhidi Attila és Sántha Antal.: Vörös Könyv Magyarország növénytársulásairól I – II. kötet. TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó Budapest, 1999.

Simon Tibor.: A magyarországi edényes flóra határozója Harasztok – virágos növények. Tankönyvkiadó, Budapest 1992

Országos Meteorológiai Intézet.: Magyarország éghajlati atlasza Akadémiai Kiadó. Budapest, 1960

Borsod-Abaúj-Zemplén megye: Megyei Környezetvédelmi Program 2003 CD lemez

Internet.: Természetvédelmi Információs Rendszer

ÉLŐHELYISMERETI ÚTMUTATÓ 2.0

Szerkesztette: Bölöni János, Kun András és Molnár Zsolt

Írta: Seregélyes Tibor (1997) és Bölöni János (2003)

Kiegészítette: Kun András, Horváth András, Molnár Zsolt, Szmorad Ferenc

Kézirat, Vácrátót 2003

Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-06/2012
jogosult ordészeti szakszemélyzet
Nyilvántartási kód: 4467

Tarcal, 2019.02.05.

Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012

5. Fényképmelléklet

1. ábra:

2. ábra:

3. ábra:

4. ábra:

Felelősségvállalási nyilatkozat

Alulírott

név: **Mercsák József László egyéni vállalkozó**

lakcím: **3915 Tarcál, Klapka utca 14.**

születési hely, idő: **Miskolc, 1949 május 14**

anyja neve: **Mercsák Margit**

személyigazolvány szám: **229129RA**

szakértői engedély száma: **Sz-066/2012 élővilágvédelem, tájvédelem szakterület**

nyilvántartási kód: **4467 jogosult erdészeti szakszemélyzet**

A dokumentációban szereplő megállapításokat a hatályos jogszabályok, szabványok, környezet- és természetvédelmi, tájvédelmi, erdővédelmi követelmények szem előtt tartásával tettem meg, támaszkodva a szakirodalomra, eddigi tanulmányaimra, tapasztalataimra. A dokumentációba foglalt adatok, megállapítások valódiságáért a felelősséget vállalom, büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a dokumentumok tartalma megfelel a valóságnak.

Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-06/2012
jogosult erdészeti szakszemélyzet
Nyilvántartási kód: 4467

Tarcál, 2019.02.05.

Mercsák József László